

NR 2 2017

Läckoslantén

TIDNINGEN OM PENGAR & SPARANDE • FRÅN SWEDBANK & SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

VEM
PRÖJSAR

Kläderna?

FOTBOLLSLAGET
FIXADE SINA
EGNA IDOLKORT!

ANNIE
LÖÖF

"JAG HYR MINA
KLÄNNINGAR"

HEJ!

LÄRARHANDLEDNING

"JAG VAR SJU"

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 02 2017

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxenutbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi-tidningen.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller printa på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

MILJÖ OCH LIVSSTIL

1. VEM PRÖJSAR DINA KLÄDER?

Bygger på reportaget **Jorden runt på sidorna 4-5.**

Ämne: GEOGRAFI OCH HEMKUNSKAP

Syfte

- Värdera lösningar på olika miljö- och utvecklingsfrågor utifrån överväganden kring etik och hållbar utveckling. (geografi)
- Värdera val och handlingar i hemmet och som konsument samt utifrån perspektivet hållbar utveckling. (hemkunskap)

Centralt innehåll

- Val och användning av varor och tjänster som används i hemmet och hur de påverkar miljö och hälsa. (hk)
- Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling. (ge)
- Ojämliga levnadsvillkor i världen, till exempel olika tillgång till utbildning, hälsovård och naturresurser samt några bakomliggande orsaker till detta. Enskilda människors och organisationers arbete för att förbättra människors levnadsvillkor. (ge)

Några av de intervjuade barnen väljer naturmaterial framför syntet. Bomull är ett naturmaterial och används när man tillverkar jeans. Ett vanligt par jeans kan ha druckit flera tusen liter vatten på sin väg från bomullsbuske till färdig långbyxa, totalt cirka 11 000 liter. Bomull är ett naturmaterial, men som har en törstig baksida.

UPPGIFT

- Var i världen odlas bomull? Låt eleverna göra tematiska kartor.
- Varför odlas bomullen just där? Vad är det för klimatzon/vegetationszon där bomull odlas?
- Hur är tillgången på vatten där bomullen odlas?

För att tillverka ett par jeans används tre kilo kemikalier. Vad används alla kemikalierna till? Varför behöver man så mycket kemikalier till ett par jeans?

Länk

http://www.radron.se/globalassets/pdf-tidningen/rrnr7-2011_jeans.pdf
(Råd & Rön)

2. DITT EKOLOGISKA FOTAVTRYCK

Det ekologiska fotavtrycket är ett mått på mängden resurser en människa använder. När man mäter det ekologiska fotavtrycket mäter man hur stor yta som går åt för att försörja en människa.

UPPGIFT

Räkna ut ditt ekologiska fotavtryck med hjälp av

Världsnaturfondens kalkylator. Ni kan också räkna ut klassens ekologiska fotavtryck.

http://www.wwf.se/utbildning_kalkylator/?page=0

YTTERLIGARE INFO OM LÄGET JUST NU:

<http://www.wwf.se/wwfs-arbete/ekologiska-fotavtryck/living-planet-report/1672817-tva-tredjedelar-av-planets-rygggradsdjur-riskerar-att-forsvinna-till-2020>

"GÄSTREDAKTÖRERNA"

Låt din klass göra ett uppslag till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

Mall

Här är en mall för dig som vill göra ett uppslag med din klass! Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till det aktuella ämnet. I kommande nummer "Vi och våra husdjur".

1. NAMN PÅ KLASSEN och skolan, samt ort. Litet foto på klassen.

Att leverera: foto på klassen + kort presentation

2. "HALLÅ DÄR"-INTERVJU med en känd person. I en "hallå där"-intervju skriver man ut alla frågor och svar. Frågan markeras med fet stil, sedan kommer svaret. Man brukar få korta och redigera intervjupersonens svar för att det ska få plats och bli kärnfullt. Ofta brukar man mejla över citaten till intervjupersonen så att de känner att det som skrivs överensstämmer med det de sade.

Exempel på kändisar: youtubers, lokala sportstjärnor, kommunalrådet, musiker. Tips: mejla dem eller kontakta dem i sociala medier. Intervjuer kan göras via mejl.

Att leverera: Citatrubrik + "Hallå där"-intervju (1000 tecken inklusive blanksteg) + foto på kändisen (om det är en lokal kändis, annars ordnar redaktionen foto).

3. INTERVJU MED EN PERSON som har något intressant att berätta om ämnet i det kommande numret (i det här fallet en farmor till en elev i klassen).

Exempel på intervjupersoner: en äldre person, en lokal företagare, en hemlös.

Diskutera fram roliga vinklar med klassen. Exempel på vinklar:

- Morfar Bengt, 72: "Husdjur? Det skulle väl vara korna då."
- Rektorn: "Därför får elever inte ta med sig husdjur till skolan (även om de är gulliga)."
- Karin som driver zoo-affären: "Marsvin är alltid populära bland barn."

Ämnesområde: SVENSKA

Till sidorna 16-17 får läsarna hjälpa oss på redaktionen att skapa innehållet i tidningen. Vill du göra det här uppslaget med din klass?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se. Vi väljer ut en klass som publiceras i tidningen.

ÄMNE TILL NÄSTA NUMMER: "Vi och våra husdjur"

Vi behöver ert material senast: **10 JUNI 2017**

4. SAMLA IN KLASSENS BÄSTA TIPS på hur man kan spara till ett husdjur, eller hur man övertalar sina föräldrar om att man borde få ett husdjur! Alla får bidra med ett eller flera tips, anonymt eller med namn. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 5 tips (max tre meningar på varje tips).

5. KRÖNIKA AV EN ELEV. Krönikor är mer personliga än intervjuer. Ofta skriver man i jag-form. "När jag åkte buss till skolan kom jag att tänka på en sak...". Ofta har man en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutläm.

Att leverera: Krönika (1200 tecken inkl blanksteg) + porträtt (gärna en selfie) på hen som skrivit.

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi-tidningen.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON. Det räcker att fota med en hyfsat ny smartphone eller ipad, om ni inte vill eller kan fota med andra kameror. Se till att ljuset är bra när ni fotar och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER. Alla texter levereras i word-format.

LITEN ORDLISTA

ARTIKEL = text i tidning. Ofta är någon person intervjuad.

Ingress = en slags sammanfattning av artikeln som ofta ligger i lite fetare stil innan själva brödtexten (se nedan). Där försöker reportern skapa intresse för artikeln genom att berätta vad den ska handla om.

BRÖDTEXT = själva artikeln kallas för brödtext.

FRÅGA-SVAR = en del artiklar byggs upp utan berättande text, utan har i stället enbart frågor och svar.

RUBRIK = den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om

KRÖNIKA = en personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande.

3. ÄGODELA ISTÄLLET FÖR ATT ÄGA

Bygger på intervjun med Annie Lööf på sidorna 19–20.

Annie Lööf har börjat hyra och låna en del kläder, istället för att köpa nytt, berättar hon för Lyckoslantens. Det är ett annat sätt att konsumera på - gemensam konsumtion, istället för individuell konsumtion. Man hyr, delar eller lånar saker istället för att själv äga dem. Det gör det möjligt för fler personer att konsumera en vara, jämfört med om var och en skulle köpa den.

UPPGIFT

- När tycker du att det är ok att dela med andra istället

för att äga en sak själv?

- När passar det, anser du att låna saker?

Länkar:

<http://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/agodela-mer-tillgang-min-dre-agande>

4. VETT OCH ETIKETT PÅ NÄTET

Bygger på reportaget om näthat på sidorna 16–17.

Gästredaktörerna intervjuar Bella Junior som tycker att näthat är hemskt. Klassen ger också sina bästa tips för att få slut på näthatet. Men om du blir kränkt på nätet, vet du vart du kan vända dig? *Kränk.se* är en plats för dig som blivit kränkt på nätet.

UPPGIFT

Här är en bra lista på vad kränkningar på nätet kan vara. Diskutera de olika typerna av kränkningar. Kanske känner du någon som har råkat ut för kränkningar på nätet eller har du själv upplevt det?

<http://www.raddabarnen.ax/vad-gor-vi/barnens-internet/utsatthet-pa-natet/natmobbing-krakning-ar-hot-och-trakasserier>

Gå in på sidan <http://www.xn--krnkt-hra.se/>

- Vad kan du göra om du blivit kränkt på nätet?
- Vem ligger bakom den här sidan?

Din rätt i skolan är ytterligare en sida som talar om vilka rättigheter du har i skolan. Du har rätt att känna dig trygg i skolan. Om du ändå blir dåligt behandlad eller mobbad måste skolan hjälpa dig. Det gäller även om mobbningen händer utanför skolan, till exempel på nätet.

<https://elev.skolinspektionen.se/sv/dina-rattigheter-i-skolan/du-har-ratt-att-kanna-dig-trygg/>

- Vem är den ansvariga utgivaren av sidan?

~~DUMHUVUDET~~
~~TÖNTIG~~
~~MES~~

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

TARJA KEMPPAINEN

som är lärare, skolutvecklare
och rektor
i Helsingborg.

